

Ermənilər təkcə müsəlmanların deyil xristianların da qənimiidir

Xristian dünyası tərafindən süni sürətdə atılmış "erməni məsəlesi" beynəlxalq konfransların gündəliyinə və barış sazişlərinin maddələrinə daxil edilməzdən öncə bu qalmاقlı toplumun - erməni xalqının yaşamı, öz milli - dini dəyerlərini mühafizə edib-etməmə durumu, iqtisadi vəziyyəti və s. ister-istəməz hər bir oxucuda maraq doğurur. Doğrudan damı ermənilər tarixən türklərdən saysız-hesabsız zülmər, iş-gəncələr görmüş, dini inancları və milli adət-ənənələri və mədəniyyətləri assimiliyasiya təhlükəsi ilə üzləşmişdi. Bugünkü erməni təbliğatına, o cümlədən, 1000-dən artıq erməni saytlarındakı iftira və hədyanlıca cavab vermək üçün nəinki alımlarıız, hətta hər bir azərbaycanlı ziyalısı, Azərbaycan vətənpərvəri və sadə həyat tərzi yaşıyan orta təhsilli yurdaşımız da bu sualların cavablarında aciz qalmamalıdır.

Bu məqsədə də hər şeydən öncə oxucularımıza ermənilərin türklər münəqşədən əvvəlki durumunu eks etdirən bir neçə vacib məqamı, dünyanın ən müxtəlif dinlərinə və milletlərinə mənsub olan müəlliflərin (onların sırasında həmçinin, erməni müəllifləri də var) dilindən çatdırmaq istədik:

İ.M. Dyakonov yazar: "Erməni etnosu Qafqazın hüdudlarından kənarda formalaşıb".

"Ermənilər işgalçılar kimi gəlmiş ve yerli əhalini əsarət altına almışlar". (R.Hovanisyan)

"Ermənilər səkkiz əsr ərzində əvvəlcədən Səlcuq, sonra isə Osmanlı hökmənlərini məmənuniyyətlə qəbul etmiş, idarə sisteminən qətiyyən şikayət etmədən, öz dininə asudə itaətlə məşğul olmuş, dövlətdə mühüm vəzifələr tutmuş və ticarətdə hakim mövqeyə nail olmuşlar. Faktlar belədir". (Fransız alimi, jurnalisti və hüquqşunası Jorj de Malevil)

"Biz həyatımız boyu türk millətinə borcluyuq, türklər olmasayı, bu gün nə erməni milləti olardı, nə də erməni mədəniyyəti". (Erməni yazıçısı Torkum Stepanyan) "Türkleri hər hansı bir "vəhşilikdə" necə ittihəm edirlər etsinlər, yalnız bunu deye bilərəm: Türkiyənin müxtəlif şəhərlərində erməni-müsəlman toqquşmaları haqqında şəxşən bütün mənə məlum olanlardan belə qənaətə gelirəm ki, qanlı işlər hər yerde məhz ermənilərin öz təşəbbüsü ilə başlanmışdır. Türkler Asiyadan nəinki müsəlman, həm də başqa xalqlarının ən yaxşı hissəsidir." (Çar Rusiyasının Van və Ərzurumda baş konsulu Mayevski) "Türkiyə tarixi keçən yüzillikdə ermənilərin kütləvi təqibi haqqında heç bir fakt bilmir. Əksinə, onlardan çoxu 1915-ci il faciəsinə qədər yüksək dövleti vəzifələr tutmuşdu. Toqquşma neticəsində tələfat isə hər iki tərəfdən döyük əməliyyatının qanuna uyğun nəticəsidir ki, genosid hesab edilə bilməz". (Strasburqdakı Şərqi Tədqiqatları İstututunun direktoru Pyer Dyümon) "Ermənilər indiki dövrə milli varlıqlarına görə həqiqətən Səlcuq və Osmanlı türklərinə borcludurlar. Bizanslıların və ya digər Avropanıların əlinde qalsayıdı, erməni adı bu gün, sadəcə olaraq, tarix kitablarında saxlanılan bir ad ola bilərdi". (Levon Dağbaşyan) "Erməni milleti (Bizans imperiyasının tərkibində iken) zülüm - əsərət altında qalmışdı. Bütün məməkətimiz qan içindeydi. Bu qanlar vətənimizin bir ucundan o biri ucunadək dərya kimi aşındırıdı".

"(Bizans hökmənləri altında iken) məzəbəni dəyişmək istə-

məyən ermənilərin boğazına əridilmiş qurğunun tökərek, ən faciəli ölümərə mübtəla edildilər". (Qədim erməni tarixçisi Urfali Matevos)

"Erməni kralı Qaqiqin əl-qolunu bağlatdırıb (bizanslılar) köpəklərə parçalatdırılmışdır..."

"Ermənilər Frikyadan gəlmədirler. Onlar tədricən Frikyadan Şərqdə yerləşən yüksəkliklərə yiyələnib, oradan qədim urartuluları sıxışdırıb, onların adına, dilinə və rəvayətlərinə yiyələnib, özlərininkin ilə əvəz etdirər". (Bu fikrin də müəllifi Lenormandır. O, bu qənaəti söylərkən Henrik Raulsonun ermənilər haqqında dediyi mülahizələri də təsdiq edib. İ.Q.Çavçavadze də Lenormanın fikirlərini yüksək qiymətləndirib.) Ermənilər... friklərle birləkədə Qərbədən e.ə. 7- 6-cı əsrlərdə Şərqə gəlmişlər. (N. Pastermacyan) "Ermənilərin əcdadları Çorox çayı hövzəsindən gəlmişlər.

"Ermənilər həmişə yaşadıqları

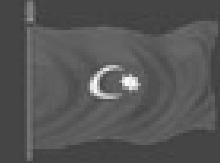
dən hali olmaması incəsənətinin mənimsəməyə cəhd göstərələr də, azları buna nail ola bilir. Yeni-yetmə erməni qızları öz bakirəliklərindən ele erkən, ele həvəsle imtina edirlər ki, sanki onlar namus çəpərlərinin bütövlüyüünü qorurular, üstlərinə qonmuş tozu cirpırlar." (K.Marks, F. Engels)

"Ermənilərin alçaqlığı və ecaflığı təbii xarakterlərindən, bir növ genlərindən gelir". (İngilis hərbçisi Dikson) . "...aclıq illərində ermənilər bir-birini öldürür, oğul-uşaqlarını qızardır yeyirdilər. Ər arvadını, arvad ərini, bir-birini öldürür, yeyir, doymurdular..." (Foma Metsonmski, erməni kəsiş)

"Erməni xalqının əslı nədir, necə və nə vaxt, haradan və hansı yollarla o, buraya gəlib, erməni olmazdan əvvəl və sonra hansı tayfalarla əlaqədə olub, onun diline, etnik tərkibinə kim necə təsir göstərib? Bizim əlimizdə bunları sübuta yetirən aydın və dəqiq dəllər yoxdur." (Manuk Abeqyan)

"Kilikiyadan Qafqaza qədər uzanan ərazilər heç vaxt erməni xalqına məxsus olmayıb". (Ricard Hovanisyan) "Əger Məvəs Xorenatsının (Musa Xorenli) qədim Ermənistəni var idisə, onda mənə heç olmasa bunu təsdiq edən bir arxeoloji obyekti göstərin". (Akademik Piotrovski)

"İndiki Ermənistən ərazisində ilk dövlət qurumu Sak carlığı - qədim türk mənşəli dövlət idi". (Erməni tarixçisi Q.Kapantsyan, "Ha-yasa") "Bizim ikiüzlülüyümüz

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Áó éàçú Áçýðááéúáí Ðáñi óáéééáñi í ðáçéááí ðééáí ñáá áá Éöðéýâé Ëí ôí ðí áñééá Áàñéöýéýðéí éí
Ëí êéøáññí à Áþâéýö Áýñöýéé Ôí í äóí uí í áéééý
äýñöýéé èéý "Ëí ñáí ûöðöá áý áçàäéúáéáðíí ñí
í öðäðéýñé, áýñýí ááðøáðíí ûöðöáé, ñéáñé í ýáýí ðééýö
ñýáéééýñéí éí éöénýéäééí ýñé, ñí ñéáé áý ñééáñé
öýäééüüí ñí áððöðíí áññí" éñðéááí ýðé
÷ýðéááí áý úàçúðéáí ñáá

Ermənilər Frikyadan gəlmədirlər. Onlar tədricən Frikyadan Şərqdə yerləşən yüksəkliklərə yiyələnib, oradan qədim urartuluları sıxışdırıb, onların adına, dilinə və rəvayətlərinə yiyələnib, özlərininkin ilə əvəz etdirər".
(Bu fikrin də müəllifi Lenormandır. O, bu qənaəti söylərkən Henrik Raulsonun ermənilər haqqında dediyi mülahizələri də təsdiq edib. İ.Q.Çavçavadze də Lenormanın fikirlərini yüksək qiymətləndirib.) Ermənilər... friklərlə birlikdə Qərbədən e.ə. 7- 6-cı əsrlərdə Şərqə gəlmişlər. (N. Pastermacyan) "Ermənilərin əcdadları Çorox çayı hövzəsindən gəlmişlər.

yerlərin yaramaz sahibləri olublar, öz yaxınlarını sataraq, həmişə güclü qonşularına məharətlə qulluq ediblər." (Akademik Kerop Patkanyan)

Dünya xanımlarının bir qismi erməni qadınının bir qayda olaraq öz ərinə xəyanət etmə təcrübəsinə, başpapaqlısının həmin əməl-

ana bətnindən peydə olur". (Erməni şairi Yeğișə Çarens) "Ulu şahım... Beynənnəhreyndən (Mesopotamiyada) Van gölü sahilərinə, oradan da Qafa (Qafqaza) oğuz-türk torpaqlarına 5-5, 10-10 gələn ermənilər saziş şərtlərinə görə sənətkarlıqla məşğul olmaq

leşdirir... Qarışq nigahlar meni qorxudur, Şahım! Mənə səlahiyət ver, cəmi 15 min gəlmeni mövsümi işçilər kimi qisim-qisim qaytarım Vətənin dışarına. Sənin qulun Rəvan Xan". (İrəvan əyalətinin icmal dəftəri, 1519. İrəvan qalabəyisi və Qərbi Azərbaycan bəylərbəyi Rəvan xanın Şah İsmayıllı Xətaiye məktubundan) Qarabağ erməni əhalisinin diş sisteminin analizi göstərmişdir ki, bu ərazidəki esl ermənilər gəlmədir. Əvvəlki Qarabağ erməniləri isə albanlardan dönmədir. (Məşhur akademiklər İ.Orbeli, S.Uşremyan və b. erməni alımlarının arasdırımlarından).

"Erməni xalqı öz dövlətçiliyindən çox tez - bizim eranın V əs-rində məhrum olmuşdur, həm də Qafqazda yox, Mesopotamiyada". (Tarix elmləri doktoru Fəridə Məmmədovanın akademik A.Saxarova dialoqundan).

"Bir çox illər bundan önce Yerivanda, səs-küylü, qafqazaxas gecədə, arağın təsiri ilə ağırlaşmış bir erməni ilə qızığın diskussiyaya urcah oldum, hənsi ki, məni ciddi şəkildə inandırmağa çalışırdı, İsa Məsih yarırımdır".

- Axi necə ola bilər? Hansı yarısı? - deyə mən təəccübləndim. - Bəlli dir ki, Məsihin anası yəhudidir, atası isə - Cənab Allahdır. Belə çıxır ki, Allah ermənidir?

- Başqa necə ola bilər? - deyə tamamilə ciddi şəkilde (erməni) müsahibim cavab verdi." ("Kom-somolskaya Pravda" qəzetinin əməkdaşı Darya Aslamova).

Vahid Ömərov
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru